

BESLUITENLIJST RAADSVERGADERING 4 NOVEMBER 2015, pagina 1

Aanwezig:

Voorzitter: de heer J.P. Gebben

Raadsgriffier: mevrouw J.I.M. le Comte

<i>Raadsleden:</i>	de heer E. Alofsen	VVD
	de heer Th. H.J. Bartels	PRD
	de heer G. Beekhuizen	PvdA
	de heer T.A. de Boer	VVD
	mevrouw D.A. Bondt	D66
	de heer H.J. Boon	GroenLinks
	de heer R. Bouwman	D66
	mevrouw K. Braam-Maters	CDA
	de heer R.J.B. den Burger	VVD
	de heer T.C. van Dijk	D66
	de heer T.T.M.G. Erkens	PvdA
	mevrouw C.D. Gerritsen-van Bentem	GemeenteBelangen
	de heer B. Harmsen	PvdA
	de heer F.R. Huizinga	GemeenteBelangen
	de heer P.J. van Lent	CDA
	de heer C.T.A. Mali	GemeenteBelangen
	de heer P. Minderhoud	D66
	mevrouw F.J. Mijnhart	D66
	de heer P. van der Pas	CDA
	mevrouw M.C.M.L. Pols-Haupt	RZS
	de heer C. van de Rest	VVD
	mevrouw C.B. de Roo	GroenLinks
	mevrouw E.L. Vink	GroenLinks

Portefeuillehouders: dhr.. E. Heinrich, dhr. J. Verstand, mw. H. van den Berg, mw. W. Ruwhof

Afwezig m.k.:

Hetgeen dat uitgesproken is in de raad is na te luisteren op www.renkum.nl onder raadsuitzendingen.

1.	Opening, vaststelling volgorde en mededelingen. De voorzitter opent de vergadering om 15.00 uur. Er zijn weer oliebollen van Jan de Oliebollen-man. Dhr. Van Lent (aanwezig vanaf 15.24 uur) en dhr. Beekhuizen (aanwezig vanaf 16.01 uur) zijn verlaat.
2.	Burgerspreekrecht. De heer J.J. Koert maakt gebruik van het burgerspreekrecht. Onderwerp: communicatie van de gemeente met zorgontvangers en zorgverleners tijdens de tansformatie in het sociale domein in de komende jaren. Geachte voorzitter en geachte raadsleden, Ik richt mij tot u vanwege de notitie "Kernpunten Najaarsnota 2015 en Begroting 2016" die vandaag op uw agenda staat. Daarin staat op bladzij 6 dat de Raad bij motie heeft gevraagd om voor de begrotingsbehandeling 2016 een plan voor te leggen hoe het college de voorgestelde bezuiniging op het sociaal domein denkt in te vullen voor de periode 2016 tot en met 2020. Het College heeft in reactie hierop aangegeven dat het haar voor de begrotingsbehandeling niet mogelijk is concreet richting te geven aan deze bezuinigingen. En voorts dat de transformatie de volle omvang krijgt in 2016. De gemeente kiest hierbij voor een stevige regierol met als uitgangspunt onder meer dat de inzet leidt tot een aanzienlijke afname van het zorggebruik aan de voorkant. Wat ik mij nu afvraag is wat die "aanzienlijke afname aan de voorkant" kwalitatief en kwantitatief gaat inhouden. Tegelijkertijd vraag ik mij ook af wat de onafwendbare toename van het zorggebruik aan de "achterkant" kwalitatief en kwantitatief gaat inhouden. Waarom vraag ik mij dat af? Ik doe dat omdat ik meen te weten dat in dat sociale domein/WMO veel zorgontvangers en veel (potentiele) zorgverleners, soms met gemengde

	<p>gevoelens, in de startblokken zitten maar niet goed weten welk soort race ze gaan lopen. Als ik hier race zeg dan bedoel ik dat in sociale, fysieke, mentale en financiële zin. Waarom zeg ik dat allemaal? Ik zeg dat om bij het College en de Raad te bepleiten dat er de komende tijd tussen gemeente, zorgontvangers en zorgverleners (professionele en vrijwillige) een optimaal functionerende interactieve communicatie en informatievoorziening wordt gerealiseerd om de transformatie de komende jaren zowel aan de achterkant als aan de voorkant goed te laten verlopen. Ik hoop dat ik dingen heb gezegd die volstrekt overbodig zijn. Zo niet, beschouw het dan als stimulans. Ik dank u voor uw aandacht.</p> <p>Besluit: n.v.t.</p> <p>Actie: n.v.t.</p>
3.	<p>Vragenuurtje. Dhr. Erkens (PvdA) Afgelopen woensdag zijn wij op bezoek geweest bij een wat oudere familie in Wolfheze die sinds eind april 2015 niet meer over schoon drinkwater beschikt. Het water dat wordt opgepompt (er loopt geen drinkwaterleiding naar het perceel) is namelijk sinds enige tijd verontreinigd en niet geschikt voor consumptie. De consequentie hiervan is dat de familie twee tot drie keer per week elders schoon (drink)water moet inkopen. Het transport hiervan gebeurt met containers. Het transport wordt door de familie als erg arbeidsintensief en daarmee belastend ervaren. De familie moet verder de was 'buiten de deur doen'. Dat gebeurt eveneens meerdere keren per week bij een wasserette in Wageningen. Wij hebben inmiddels gehoord dat de gemeente onderzoekt wat de oorzaak is van de verontreiniging. De duur van het onderzoek bedraagt echter zes maanden. Wij hebben ook gehoord dat de gemeente zich niet verplicht voelt zorg te dragen voor de levering van schoon drinkwater. U vindt dat het aan de familie is een contract te sluiten met het waterbedrijf. Het waterbedrijf wil het perceel alleen dan aansluiten op het distributienet als de familie de kosten van aanleg (naar schatting € 8.000) voor haar rekening neemt. De familie vindt dit een onredelijke eis. Wij willen niet treden in de discussie die u voert met de familie. Wat wij u vragen is of u bereid bent lopende het onderzoek een al dan niet tijdelijke oplossing te treffen voor deze in onze ogen onacceptabele situatie waarbij wel een heel zwaar beroep gedaan wordt op de zelfredzaamheid van inwoners.</p> <p>De voorzitter antwoordt namens het college en geeft aan dat met voortvarendheid deze mondelinge vragen zullen worden beantwoord.</p> <p>Besluit: n.v.t.</p> <p>Actie: Het college beantwoordt de vragen van de PvdA schriftelijk.</p>
4.	<p>Najaarsnota 2015. De Najaarsnota en de begroting worden in één termijn samen behandeld. Wel wordt er apart over gestemd uiteraard.</p> <p>Besluit: Unaniem vastgesteld</p> <p>Actie: n.v.t.</p>
5.	<p>Begroting 2016, incl. Projecten Grondexploitatie 2016. Bijdrage D66 De najaarsnota 2015 en de begroting 2016 behandelen wij vandaag. We hebben in een commissoriale raad een week of wat geleden al een hoop inhoudelijke punten met elkaar uitgewisseld. Wat D66 betreft was dat een goede bijeenkomst. Ik beperk me daarom tot wat hoofdpunten en de moties en amendementen. Ik heb daarbij het voordeel eerste spreker te zijn. Wij zijn mede indiener van een aantal amendementen en een motie. Ik zal kort toelichten waarom en proberen daarbij niet al het gras voor de voeten van mijn collega's indieners weg te maaien. De najaarsnota daar kan ik kort over zijn. Daar zijn we het mee eens.</p> <p>De begroting voor 2016 dan? Ook daar zijn wij tevreden over. Gingen we bij de voorjaarsnota 2015 nog uit van flinke tekorten voor dit jaar en komende jaren. Daar zien we nu positieve resultaten zonder, en dat is voor ons belangrijk, extra bezuinigingen. Eerlijkheidshalve moeten we wel toegeven dat de positieve cijfers vooral door</p>

een hogere bijdrage van de rijksoverheid komen, maar toch. Een stabiele begroting met een buffer om toekomstige wijzigingen in de rijksbijdrage op te vangen. Mooi dus. We zien ook een college dat goed op stoom is en werk maakt van ons coalitieakkoord.

Toch zijn er nog wel wat noten te kraken want in de begroting zijn nog wel een flink aantal bezuinigingen opgenomen die nog wel ingevuld moeten worden, bijvoorbeeld enige miljoenen op het sociaal Domein. In een motie door ons ingediend bij de behandeling van het Meerjarenbeleidsplan hebben we u gevraagd inzichtelijk te maken hoe u als college dit gaat doen. U geeft in de uitwerking van de motie aan dat het niet mogelijk is om daar nu al inzicht in te geven maar dat er al wel flink wat stappen zijn gezet. Wij hebben ons daar voorlopig bij neergelegd maar het blijft voor ons toch een punt van zorg en zullen u daarop in de komende periode kritisch volgen.

In de eerder genoemde motie vroegen wij u ook om aan te geven inzichtelijk te maken welke plannen u wel zou willen uitvoeren als er meer budget beschikbaar zou zijn. Als voorbeeld noemde u het oplossen van verkeersknelpunten. Dat sluit prima aan bij het eerste amendement verkeersveiligheid dat wij mede indienen. Voorzitter, al jarenlang heeft D66 zich sterk gemaakt voor verbetering van de verkeersveiligheid in onze gemeente. Op een aantal plekken zijn nog steeds verkeersonveilige situaties (bijvoorbeeld op de Stationsweg in Oosterbeek) er is tot op heden onvoldoende budget om deze plekken aan te pakken. Met dit amendement maken we geld vrij om op korte termijn die plekken verkeersveilig in te richten. Wij gunnen GL de eeuwige roem om hierover straks het amendement in te dienen.

Integratie van Statushouders. Niemand kan meer heen om de vluchtelingen problematiek. De afgelopen maanden, en waarschijnlijk ook de komende, volop in het nieuws. Als D66 vinden wij dat statushouders zo snel mogelijk moeten integreren in onze gemeente. Ze moeten snel de taal kunnen leren, onderwijs genieten en zich zelf gaan ontwikkelen in onze maatschappij. Hulp van de overheid in de begin fase is daarbij noodzakelijk: je steunt mensen in hun eigen ontwikkeling en probeert te bereiken dat ze zich zo snel als mogelijk zelf kunnen redden. Zelf een baan zoeken en eigen inkomen. Daarmee voorkom je mogelijk latere hogere kosten, zoals bijvoorbeeld een bijstandsuitkering. Met de beperkte middelen die de gemeente van het Rijk krijgt, red je het niet om de ondersteuning te bieden die nodig is. Wij zijn dan ook mede indiener van een amendement om extra geld vrij te maken voor de integratie van statushouders.

Een klimaatneutrale gemeente. Ook een onderwerp waar D66 al lang voor heeft gepleit. Er komt nu een stappenplan waarin staat hoe we dit doel wordt bereikt en welke stappen we daar de komende jaren voor moeten zetten. Voor ons belangrijk genoeg om dit goed te monitoren. We zijn dan ook mede indiener van een amendement om hier voortgangsrapportages van te maken en deze op te nemen in de begrotingscyclus.

De ondernemers in onze gemeente zijn van groot belang voor bijvoorbeeld de leefbaarheid in onze dorpen. D66 vindt een intensieve samenwerking met het MKB van groot belang. Daar wordt volop aan gewerkt. Prima dat het college in het voorjaar met een Kadernota Economie komt. In aanvulling hierop is het goed om te weten wat ondernemers in onze dorpen vinden van de gemeente en wat zij je zwakke en goede punten vinden. Deze gegevens ontbreken nu. Wij vinden dat geen goede zaak en zijn daarom mede indiener van een motie waarin opgeroepen wordt mee te doen aan het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente van Nederland om deze gegevens boven water te krijgen.

De hondenbelasting. U stelt voor deze af te schaffen en het geld terug te halen via de OZB. Voorzitter, D66 is vóór het afschaffen van belastingen, hoe minder regels hoe beter. Maar in dit geval is er toch 'Een slapende hond wakker gemaakt' of is misschien zelfs het spreekwoord 'De hond de jas voorhouden' van toepassing. Voorzitter, wij zouden graag akkoord willen gaan met het college voorstel maar we kunnen het niet omdat het in strijd is met het coalitieakkoord waarin staat dat de OZB niet wordt verhoogd. Het bevreemd ons dan ook een beetje dat u dit voorstel heeft gedaan. Wij houden ons de afspraak uit het coalitieakkoord, tenzij de hemel op aarde valt. En dat lijkt mij hier niet het geval. Daarom zij wij mede indiener van een amendement om de hondenbelasting niet via de OZB binnen te halen maar de belasting intact te laten zoals die nu is.

Ten slotte voorzitter:

In het coalitie akkoord hebben we ook opgenomen hoe we als partijen in de raad met elkaar en met het college om willen gaan. Een open houding, elkaars ideeën en inbreng serieus nemen zijn daarbij belangrijke zaken. Er is ook afgesproken met elkaar jaarlijks te evalueren. Dat is tot op heden niet gedaan. Naar ik meen het CDA vroeg hier enige tijd geleden naar. Bij deze wil ik graag aankondigen dat we in overleg met de griffie een dergelijk evaluatie willen gaan organiseren. U hoort hiervan zo spoedig mogelijk een datum.

Slapende honden wakker maken (=de aandacht vestigen op een sluimerend probleem dat je nadeel kan berokkenen).

De hond de jas voorhouden. (=iemand valse hoop geven op iets dat hij graag wil hebben.)

Bijdrage VVD

Voor ons liggen de najaarsnota 2015 en de begroting 2016. Tevens uw raadsvoorstellen om de najaarsnota 2015 vast te stellen, om goedkeuring te geven voor het bijstellen van enkele budgetten voor bestaand beleid met daarbij ook de doorwerking in de meerjarenraming 2016-2019, om de begroting 2016 vast te stellen en ten slotte om het product Transformatie toe te voegen aan programma 1.

Dit komt allemaal niet uit de lucht vallen en we hebben met elkaar een interessant proces doorgemaakt om deze stukken door te nemen, te begrijpen en inzicht te krijgen in de invloed die e.e.a. heeft op het wonen, werken en leven in Renkum. Dat proces zou er toe moeten leiden dat wij nu in deze begrotingsvergadering redelijk soepel tot besluitvorming kunnen komen. Maar dat oordeel zal mede afhangen van het aantal en aard van de vanmiddag te behandelen amendementen en moties.

De VVD pleit er voor om na deze vergadering met elkaar een moment te nemen om het doorlopen proces te evalueren en waar nodig voor komende nota- en begrotingsbehandelingen bij te stellen.

- Hadden wij alle informatie wel op tijd?
- Was de behandeling van technische vragen naar tevredenheid?
- Had de rekening-commissie wel of niet meer of minder betrokken moeten worden?
- Enz.

Voorzitter wij gaan akkoord met de najaarsnota. Wel wil ik nog herhalen wat ik in de behandeling tijdens de vorige raadsvergadering al naar voren bracht. Grote negatieve bijstelling in de voorjaarsnota en vervolgens grote positieve bijstelling in de najaarsnota laat zien hoe kwetsbaar de gemeentelijke begroting is voor invloed van uitkering rijksmiddelen uit het gemeentefonds. Die schommelingen doen de invloed die we zelf hebben op de begroting klein lijken. We zijn dan ook positief over het besluit van het college om in de begroting voor 2016 een extra buffer op te nemen om deze schommelingen uit het gemeentefonds enigszins op te vangen en pleiten er ook voor om niet meteen al deze buffer met amendementen te willen aantasten.

Wij gaan ook akkoord met de begroting voor 2016 met van onze kant slechts één amendement dat wij vooraf in stemming gebracht willen hebben. In de vergadering van 22 oktober hebben wij al aangegeven waar wat ons betreft de begroting aanpassing behoeft.

Wij kunnen ons nl. niet verenigen met het voorstel in de begroting om de OZB voor woningeigenaren en gebruikers/eigenaren van niet woningen te verhogen om het afschaffen van hondenbelasting mogelijk te maken. Dit gaat niet alleen in tegen de eerder in het coalitieakkoord gemaakte afspraken over het fixeren van de hoogte van de OZB maar druist ook in tegen gevoelens van rechtvaardigheid. Het doel van deze lastenverschuiving is uiteindelijk niet eens ingegeven door weloverwogen beleid rond deze belastingen maar uitsluitend om perceptiekosten (die bij hondenbelasting hoger ligt dan bij OZB) te besparen. Wij denken dat die besparing op perceptiekosten in 2016 nog wel uitgesteld kan worden door het positieve begrotingsresultaat wat te verminderen en dat voor komende jaren nader onderzocht moet worden hoe het laten vervallen van de hondenbelasting financieel ingevuld moet worden.

Onze amendement dat mede ingediend wordt door D66, RZS, CDA en PRD vraagt dan ook van het college: dictum

- De OZB-tarieven als vermeld op pagina 61 met de, op basis van het voorstel om de hondenbelasting af te schaffen op pagina 60 genoemde verhoging van 3,14% met eenzelfde percentage te verlagen;
- Het uit 1. voortkomend tekort te dekken middels de continuering van de hondenbelasting;
- Het eventuele tekort als gevolg van continuering van de aan de hondenbelasting verbonden perceptiekosten ten laste te brengen van het saldo van de begroting,

Verder dienen wij in dit verband samen met RZS, CDA en GB een motie in om het afschaffen van de hondenbelasting voor de jaren na 2016 nader te laten onderzoeken. Het dictum van die motie luidt:

1. Verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de hondenbelasting af te schaffen als eerder opgedragen in de motie van 6 november 2013 inclusief dekkingsvoorstellen anders dan door verleggen van lasten naar andere burgers en/of bedrijven;
2. Hiervan verslag te doen bij de Voorjaarsnota 2016;
3. En bij de Begroting 2017 te komen met voorstellen ter dekking hiervan

Tenslotte voorzitter vragen wij aandacht voor nog een onderwerp dat het budgetrecht van de raad raakt. Naar aanleiding van de aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2014 hebben wij vragen van algemene aard gesteld over de toegepaste methodiek van aanbesteding. Het lijkt een financieel technisch onderwerp alleen interessant voor de financiële scherpslijpers onder ons maar het kan om het besparen van veel geld gaan. Zeker nu aanbestedingen het sociale domein een belangrijk deel van de budget ruimte daar gaan bepalen. De discussie over dit onderwerp tussen ons en de ambtelijke organisatie heeft ruim een jaar geduurd en heeft deze week tot wederzijds begrip geleid. De aanbesteding methodiek kan zorgvuldiger en kan dien ten gevolge veel geld besparen. Omdat de tijd nu nog te kort was om nog voor deze vergadering een helder verwoorde motie in te

dienen, zullen wij voor een volgende raadsvergadering een motie vreemd aan de orde indienen om wijziging van de aanbestedingsmethodiek voor te stellen. We doen dat om de raad die het budget recht heeft in dit onderwerp mee te nemen.

Bijdrage GB

We hebben het nieuw aangepakt in deze raad! De manier waarop we deze Begrotingsraad hebben voorbereid is ons zeer goed bevallen. Niet zo abstract maar de onderwerpen die in de verschillende fracties leven per programma uit de begroting, ter discussie brengen gedurende de commissoriale vergadering. Het is niet alleen prettig om aan te geven waar wij als fractie voor staan, maar ook kom je gedurende de discussie soms op andere gedachte. Hierdoor kijk je als raad meer gezamenlijk naar de begroting, i.p.v. de zeer scherpe politieke schotten. Dat die er blijven is logisch maar wij als GB zien het als een grote stap in een nog professionelere raad.

Wij willen ons vanmiddag dus alleen focussen op onze speerpunten, te weten

- ✓ Sport
- ✓ We gaan het natuurlijk nog even hebben over de hondenbelasting.
- ✓ Decentralisaties
- ✓ Verkeersveiligheid

We hebben als gemeente de ambitie uitgesproken om de sportparken over te dragen aan de sportverenigingen in 2017. Wij hebben er nooit een geheim van gemaakt dat wij de sportverenigingen een warm hart toedragen. Sport en verenigingsleven als pijlers van onze Renkumse samenleving. We zijn ook regelmatig in gesprek met verenigingen en delen hun zorgen over deze geplande overname van de parken delen wij. En waarom...?

- het aantal sportende kinderen is nog steeds stijgende. Vorige week gaven wij in de raad al een getal: een kwart (!) van de jongeren uit Renkum en Heesum tussen 4 en 18 jaar gebruik van het Wilhelmina Sportpark. Enorme aantallen, die echter te maken hebben met drastisch verouderde accommodaties na vele investeringsloze jaren. In de vorige vergadering hebben wij daar al uitgebreid over gesproken. We graag dat ook hier de handschoen wordt opgepakt. De maatschappelijke waarde van sport is enorm. Politiek, overheden en maatschappelijke organisaties zijn er steeds meer van doordrongen dat sport en bewegen bijdraagt aan gezondheidsbevordering, sociale cohesie en participatie in de samenleving. Daarom onze motie sportparken!

Samengevat betreft dit het volgende: Er wordt gewerkt om het totale beheer en onderhoud van de sportparken in 2017 over te dragen, zo staat in de begroting verwoord. En de wethouder sprak in de vorige vergadering over maatwerk. Hij stelde dat voor wat betreft de overdracht in de loop van volgend jaar de eerste concrete resultaten zichtbaar zijn. Uitgangspunt is dan dat de sportparken om door ons reeds gemotiveerde redenen op een acceptabel niveau zijn gebracht en een kwaliteitsimpuls hebben gekregen na al die investeringsloze jaren.

Het lijkt – als we naar de begroting kijken – dat hiermee geen rekening is gehouden. En we hebben dit u ook horen zeggen tijdens de commissoriale vergadering. Daarom onze motie sportparken! Wij zoeken naar een beter georganiseerde overgang van sportparken gemeente naar sportparken in eigen gemeente

GB heeft in haar programma staan dat wij de hondenbelasting willen afschaffen. Waarom? Omdat de hondenbelasting rechtstreeks terecht komt in de algemene middelen en geen doelbelasting is. De rechter bepaalde al eerder dat de hondenbelasting in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. Het is verboden dat de ene burger wel en de andere geen belasting moet betalen. De hondenbelasting wordt dus nu ingezet als een algemene belasting. Ofwel x % van de huishoudens dragen extra bij aan het algemeen belang, andere huishoudens hoeven dit niet. Argument om de dekking van afschaffing in algemeen belang te zoeken, is dus daar. Kan een alternatief het volgende zijn?: Invoering van een lokale belasting op de leegstand van winkelpanden, kantoren en bedrijfsgebouwen. Daarmee bouw je een prikkel in voor pandeigenaren om huurprijzen te verlagen om leegstand te voorkomen; doen ze dat niet dan volgt een leegstandsbelasting waarmee gemeente centrumontwikkeling kan doen...daarmee voer je een doelbelasting waarmee bedrijvigheid in de winkelstraten wordt gestimuleerd. GB heeft in 2013 al een motie over de hondenbelasting ingediend! Het college voorstel is om de hondenbelasting nu af te schaffen en daarmee de OZB te verhogen. Dat betekent dat die 200.000 euro (opbrengst hondenbelasting) nu opgevangen moet worden door de huizenbezitters. Voor GB is het een minimaal verhoging van de OZB, echter we hebben in het coalitieakkoord afgesproken dat we de OZB niet gaan verhogen. Dus dit is geen goede oplossing. Om wel te komen tot een oplossing zijn wij mede indiener van de motie van de VVD om het college opnieuw met een voorstel te laten komen.

We luisteren en praten met onze inwoners. Ons laatste dorpscafé ging over vluchtelingen vanwege de actualiteit van het onderwerp, maar het geplande onderwerp was verkeersveiligheid. deze blijft zeker staan voor een volgend dorpscafé. Waarom is het belangrijk om dit thema samen met de inwoners op te pakken:

- Maak gebruik van hun kennis, luister naar hun ervaringen
- Maar ook de bewoners bewustmaken, het is algemeen bekend dat juist de hardrijders in een wijk of buurt de bewoners zelf zijn.

In het geval van sportpark de Bilderberg hebben we als GB zelf al gekeken naar de situatie en meerdere malen gesproken met gebruikers dan wel andere *verantwoordelijken* van dit sportpark. We zijn op werkbezoek geweest bij sportpark de Zoom in Wageningen, waar ze tevens met deze uitdagingen te maken hebben gehad. GemeenteBelangen heeft hierover in 2014 in de commissie vragen gesteld, gevolgd door schriftelijke vragen. De onveilige situatie is er nog steeds voor sporters en bezoekers en het onveilige gevoel leeft echt bij hen. Het is wachten op ongelukken en als die er zijn kunnen er op bepaalde momenten geen hulpdiensten bij. Wij willen graag dat deze situatie in 2016 wordt aangepakt en hebben we daarom samen met GL en D66 een amendement ingediend waarmee we aandacht vragen voor het probleem en hopen dat de handschoenen wordt opgepakt. Globaal oppakken als verkeersveiligheid in het algemeen. In programma twee staat immers expliciet vermeld dat de verkeersveiligheid in onze dorpen wordt verbeterd.

I.p.v. dat we elkaar zien als bondgenoten en de gezamenlijke opgave vanuit den Haag m.b.t. de decentralisaties moeten gaan realiseren voor onze inwoners, hebben we een hele lastige fase achter de rug. Een fase van oude stijlen en tradities doorbreken. GB zegt het maar weer dat wij als gemeente de regie hebben, dus als wij een nieuwe koers gaan varen, volgen wij die, uiteraard kritisch, maar we gaan mee. Omdat we erin geloven, dat die nieuwe koers de juiste is. Wat alleen zo vervelend is, is de onrust in de vele dorpen. Hadden we dit kunnen voorkomen, ja wellicht wel, een groot deel wel door betere communicatie, maar brengt verandering niet per definitie altijd onrust met zich mee? Het is een fase die reflectie vraagt van ons maar zeker ook van het college. We gaan naar nieuwe verhoudingen creëren in het lokale sociale domein en nieuwe vormen van dienstverlening realiseren. We gaan samen met onze inwoners, professionals, instellingen en gemeenten samenwerken om de maatschappelijke ondersteuning anders en beter te organiseren. Beter beantwoordend aan de vraag, meer gericht op het behalen van resultaten en efficiënter in de aanpak.

We hebben een taakstelling op het sociaal domein en we hebben er nieuwe taken bijgekregen. We hebben extra middelen gekregen en we zijn aan het ontwikkelen. WMO is daarentegen niet nieuw. Het bestond al voor de decentralisaties. We delen de zorg met andere fracties of we het redden met onze middelen. Hoe ver staan we nu, zitten we op koers? Kunt u als college aangeven dat we op het goede spoor zitten? En ons voldoende geruststellen?

GB heeft vandaag de focus gelegd op de onderwerpen sport, belastingen, verkeersveiligheid en de decentralisaties. Onderwerpen die voor onze inwoners van groot belang zijn. Wij hebben vertrouwen in dit college dat zij voortvarend aan de slag gaan met deze en andere belangrijke onderwerpen en zullen het kritisch blijven volgen. Voorzitter, laten we samen van Renkum een nog mooiere gemeente maken!

Bijdrage CDA

CDA wil beginnen met een aantal algemene opmerkingen, daarna in hoofdlijnen kort ingaan op NJN en Begroting en vervolgens ons amendement en onze moties toelichten.

Onze fractie, voorzitter, wil er traditiegetrouw allereerst op wijzen dat we helemaal niet gelukkig zijn met de wijze van verslaglegging. Niet omdat we zo hechten aan tradities, want dat doen we natuurlijk wel, maar omdat we elk jaar hetzelfde constateren: in zowel de najaarsnota als in de begroting staat veel tekst die niet bijdraagt aan het verkrijgen van informatie. Veel algemeenheden en open deuren, weinig te kwantificeren beleidsgegevens.

In de najaarsnota wordt in de passage voortgang activiteiten in heel algemene zin gerapporteerd over activiteiten. Over de voortgang van de deze activiteiten ten opzichte van de in de begroting voorgenomen activiteiten lezen we heel weinig. Laat staan dat hier SMART over wordt gerapporteerd.

In de Beleidsbegroting tevens veel algemeenheden en weinig SMART geformuleerd beleid, met kwantificeerbare gegevens. Zo is succes van beleidsuitvoering erg moeilijk te meten.

Wat we met name missen, is welke beleidswijzigingen worden nu voorgesteld ten opzichte van de najaarsnota. Wat is er nu nieuw?

Het voornemen van het college om publieksvriendelijk te rapporteren, wordt ook niet waargemaakt. Hoe kunnen we burgers er bij houden, als ze zulke stukken moeten doorworstelen? Een Begroting in de Hoog&Laag volstaat niet. Mensen zijn niet zo geïnteresseerd in kille cijfers, maar in overzichtelijk beleid; wat wordt er nu met hun geld gedaan? Alweer een gemiste kans dit jaar. Uw college wil transparante politiek voeren, daar zou een gebruiksvriendelijke rapportage prima in passen. Nogmaals vragen we daarom uw aandacht voor een wijze van rapporteren die het mogelijk maakt om de verrichte activiteiten te toetsen aan het geplande beleid en onze inwoners van overzichtelijke informatie kan voorzien.

Voorzitter, de Najaarsnota 2015 en de Begroting 2016 lijken voorzichtig te zijn opgesteld. Op zich prudent, maar we stellen het college wel de vraag of ze niet té voorzichtig zijn opgesteld, waardoor nu wellicht burgers en maatschappelijke instellingen niet de ondersteuning ontvangen die mogelijk is. Een voorbeeld binnen programma 1 voorzitter, is de snelheid waarmee de subsidie van Solidez is stopgezet, afgezet tegen alle weerstand en zorg die dat in de samenleving heeft opgeleverd én de stand van de reserve Sociaal Domein, die dermate groot is, dat van grote haast van ingrepen geen sprake had hoeven zijn en onnodig onrust is veroorzaakt. Stelt het college

zich soms niet te prudent op? Graag uw reactie.

Wat betreft de cijfers in de Najaarsnota is onze fractie uiteraard blij verrast. Positieve cijfers, waar een tekort was voorzien. We realiseren ons dat dit hoofdzakelijk veroorzaakt is door externe factoren, maar dat verandert niets aan de cijfers. Dat stemt ons uiteraard tevreden.

In grote lijnen kunnen we instemmen met het raadsvoorstel, maar voorzitter, voor drie punten willen we nog aandacht.

Allereerst staat er nog een vraag open, die tijdens de commissoriale raad door afwezigheid van de portefeuillehouder niet is beantwoord. Betreft de keuze van onderwijs binnen een samenwerkingsverband. Ouders die nu kiezen voor een school buiten het samenwerkingsverband (bv. De Dijk in Wageningen) krijgen vaak een ander advies om hun kind onder te brengen bij een school binnen het samenwerkingsverband. Maar ouders hebben een vrije keus. Daarbij komt dat leerlingen uit Renkum makkelijker met het OV reizen naar Wageningen dan naar Arnhem, waar veelal een taxi nodig is. Onze vraag: Hoe is nu geborgd dat kinderen een school buiten het samenwerkingsverband kunnen blijven bezoeken? Wordt dit nu ook duidelijk gecommuniceerd met de scholen binnen het samenwerkingsverband?

Als tweede aandachtspunt, voorzitter, wil onze fractie het overhevelen van € 100.000,= van de reserve Wegenonderhoud naar het Groenonderhoud aan de orde stellen.

Als het Wegenonderhoud prima op peil was, het gewenste onderhoudsniveau overal werd gehaald en de reserve Wegenonderhoud voldoende zou zijn, dan hadden we met deze mutatie geen problemen gehad. Maar dat alles is niet het geval. Vandaar dat we het te prematuur vinden om dit bedrag nu al over te hevelen naar Groenonderhoud om daar een niet-haalbare Taakstelling af te dekken en willen per amendement voorstellen deze maatregel terug te draaien.

Als derde vindt onze fractie dat we als gemeente nog meer proactief kunnen zijn om het ondernemersklimaat te verbeteren. Er komt een nieuwe Economische Kadernota, maar gebaseerd op een eigen onderzoek, terwijl er een prima onafhankelijk instrument is om specifiek op de gemeente gerichte gegevens m.b.t. het MKB te verkrijgen, nl. Onderzoek naar de MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland. Dit onderzoek kan zeer bruikbare informatie opleveren voor de nieuwe Economische Kadernota. De wethouder heeft in de Commissoriale raad al aangegeven dat dit onderzoek zeker meerwaarde kan hebben, maar er geen budget voor heeft. Vandaar dat we samen met D66 per motie voorstellen om deel te nemen aan dit onderzoek en er dus budget voor vrij te maken.

Tot zover de NJN.

Wat betreft de cijfers in de Begroting 2016 kunnen we ook niet ontevreden zijn. Positieve cijfers voor de meerjarenbegroting, met zelfs nog de mogelijkheid om een buffer in te stellen voor tegenvallers. Daarover weinig opmerkingen.

Wat betreft het Begrotingsbeleid zijn we minder enthousiast. Zeker in programma 1 veel wollig taalgebruik en weinig concreet beleid. 'Wordt aan gewerkt', 'zijn we mee bezig', 'krijgt nog nader vorm', zijn termen die regelmatig terugkomen. We realiseren ons dat het sociaal domein volop in ontwikkeling is, maar om goed te beoordelen of we op de goede weg zitten, zou concreet beleid met effectindicatoren een goed instrument zijn. Zeker bij een budget dat veruit het grootste is van alle programma's. We praten maar liefst over meer dan € 21 miljoen.

Bij de behandeling van de Kadernota Sociaal Domein eind oktober heeft het college onze motie voor monitoring van het sociaal beleid overgenomen, maar dit had nog meer waarde kunnen hebben als er meetbare informatie beschikbaar zou komen. Wat dat betreft is onze zorg over de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, die we bij meerdere gelegenheden hebben uitgesproken, niet weggenomen. Hier zullen we de komende tijd de vinger goed aan de pols houden.

Drie beleidszaken uit de Begroting willen hierbij naar voren brengen;

Allereerst het voornemen om de Hondenbelasting af te schaffen en het bedrag dat we daarmee mis lopen ten laste te laten komen van de OZB. Afschaffen Hondenbelasting is nog wel bespreekbaar voor ons, maar met name de OZB verhogen om dit te bekostigen, is voor ons niet acceptabel. De VVD heeft dit inmiddels goed verwoord, wij zullen mede indiener zijn van het amendement en de motie hierover.

Ten tweede voorzitter heeft onze fractie in het voorjaar overleg gehad met alle Oranjeverenigingen. Daarin kwam naar voren dat ieder voor zich bezig is, sommige moeite hebben om invulling te geven aan hun taken, nu de gemeentelijke subsidie is weggefallen en er weinig onderlinge samenwerking is. Terwijl samenwerking juist het buurt- en wijkwerk en de verbinding tussen de dorpen kan versterken. Dit speelt dus niet alleen bij de Oranjeverenigingen, maar ook bij andere verenigingen. We onderschrijven allemaal het belang van het verenigingswerk in onze gemeente en het versterken daarvan zal mede invulling geven aan een sterk wijk- en buurtopbouwwerk.

Men zou kunnen opmerken dat de verantwoordelijkheid is van de verenigingen zelf, maar we hebben geconstateerd dat het vervolgens dus niet gebeurt en een steuntje in de rug en enige regie vanuit de gemeente (we willen ten slotte een regiegemeente zijn) zou hierbij zeker helpen. Vandaar dat we een motie hiervoor indienen.

Als laatste, voorzitter, willen we de stagnatie van het aanpakken van de spoorwegovergang in Wolfheze onder de aandacht brengen. De veiligheid ter plekke laat veel te wensen over, de uitvoeringsplannen liggen klaar, maar NS en ProRail werken niet mee. Voor onze fractie is verder uitstel niet verantwoord en we willen er dan ook op aandringen dat uitvoering van de plannen met hoge prioriteit wordt aangepakt. Vandaar onze laatste motie. Dhr. Van der Pas leest het dictum van de diverse amendementen/moties voor. Tot slot geeft hij een reactie op de moties en amendementen van andere fracties.

Bijdrage GL

In het algemeen zijn wij tevreden met de sluitende begroting zoals die nu voorligt. De zwarte wolken van een half jaar gelden zijn weggedreven. Voor het eerst sinds vele jaren zijn er geen nieuwe bezuinigingen nodig. We kunnen weer aan de slag met onze ambities. Dit jaar nog voorzichtig, maar de volgende jaren in een hogere versnelling. De ambities van GroenLinks liggen op de volgende thema's: vluchtelingen, klimaatneutraal worden, aanpakken onveilige verkeersknelpunten, gebiedsontwikkelingsplannen doorzetten met actieve inwoners zoals Doorwerth Centrum, nieuwe impulsen voor kunst & cultuur, landschap & toerisme en een lokale inkleuring van de participatiewet. Het laatste onderwerp – lokale inkleuring participatiewet - is zeer in beweging. Landelijk en plaatselijk. Wij werken in de FoodValley samen om inwoners met een uitkering te activeren. Werken vanuit de bijstand loont vaak pas wanneer er een fulltime baan gevonden wordt. Bijvoorbeeld alleenstaande moeders in de bijstand komen daardoor zeer moeilijk aan de slag. De bijzondere bijstand blijft groeien en het aantal mensen met schulden ook. In heel Nederland zijn er nu 50 gemeenten die willen experimenteren met de participatie wet. (Nijmegen wil experimenteren met vrouwen. Ook buurgemeente Wageningen wil dat.) GroenLinks vindt dat ook onze gemeente moet beginnen hier over na te denken. Volgt het college deze discussie en welke kansen ziet het college op dit moment? Als inspiratie, niet alleen voor het college, maar ook voor alle inwoners organiseren D66 en GroenLinks en discussie avond over basisinkomen op 12 november in Lebret in Oosterbeek. In 2016 kunnen we dan hopelijk dit verder lokale inkleuring geven. Natuurlijk kunnen alle onze ambities niet allemaal tegelijk aangepakt worden. Sommige zoals die dat ik net heb genoemd heeft meer tijd nodig.

Bij deze begroting zetten wij in op drie wijzigingsvoorstellen.

Ook Renkum krijgt meer vluchtelingen. Dat kost geld, meer geld dan wat wij van Den Haag krijgen. De bijdrage van het rijk is €100 per week per statushouder. Dit bedrag is bestemd voor levenskosten en huisvesting, maar ook voor coördinatie van vrijwilligers en begeleiding bij integratie en participatie. Uit dit budget moet ook onderwijskosten voor leerlingen van het basis- en middelbaar onderwijs en vervoerskosten betaald worden. Wij denken dat een goede integratie en participatie, Nederlands leren en deelnemen in Renkum, van vitaal belang is voor de statushouders én de andere inwoners van Renkum. Dat is een investering die preventief werkt op allerlei vlakken, en dat is waar we in het sociaal domein toch op in willen zetten. Wij begrijpen dat het moeilijk is om de extra uitgaven precies in te schatten, maar met 24 nieuwe statushouders in ons gemeente sinds deze maand en waarschijnlijke 76 in het nieuwe jaar is het verstandig om hier rekening mee te houden. Reguliere voorzieningen die onze inwoners kunnen gebruiken is niet genoeg want nieuwkomers hebben persoonlijke begeleiding nodig. Het dictum van onze amendement luid:

Besluit

- Een bedrag van € 25.000 uit de buffer in te zetten voor integratie van statushouders in 2016
- In het meerjarenbeleidsplan 2016-2020 een post integratie van statushouders op te nemen

Tweede Amendement: paragraaf toevoegen in de begroting over Klimaatneutraal 2040. Alle wereldleiders komen binnenkort in Parijs bij elkaar om over een wereldwijd klimaatverdrag te spreken als opvolger van het Kyoto verdrag. Iedereen zal op elk niveau haar steentje moeten bijdragen. Ook wij in Renkum. De RTA Klimaat groep is afgesloten. Binnenkort verwachten wij de stappenplan van het college in de raad. De maatregelen die bij deze stappenplan horen dienen dan uit alle afzonderlijke programma's terug te komen in één paragraaf. Dat geeft structuur. En inzicht. Bij Programma 1 is klimaatneutraal niet een beleidsonderdeel, maar een afgeleide. Toch kan er -bijvoorbeeld bij vervoer- gekozen worden voor klimaatmaatregelen. De vooruitgang is dan makkelijker te volgen. Het dictum luid:

Besluit

- Vanaf de begroting 2016 in de budgetcyclus een paragraaf "Renkum Klimaatneutraal in 2040" op te nemen en hierover vanaf 2016 ook bij de tussentijdse rapportages en jaarrekeningen te rapporteren welke maatregelen en stappen zijn genomen om meer klimaatneutraal te gaan werken.

Het derde amendement betreft verkeersveiligheid met nadruk op de kwetsbare deelnemers aan het verkeer. Fietsers en voetgangers. Het is goed om verkeersknelpunten aan te pakken. Daar moet echt een tandje bij. Wat

GroenLinks betreft met focus op het verbeteren van de verkeersveiligheid van fietsers en voetgangers. Knelpunten voor de meest kwetsbare groep deelnemers aan het verkeer kunnen de komende jaren weggenomen worden. Te beginnen in 2016. Soms worden er ook kansen gemist. Zelfs na de aanpassing van de Utrechtseweg is het kruispunt met de Toulon van der Koog weg nog steeds gevaarlijk. Ook op de stationsweg in Oosterbeek is nog steeds sprake van een zeer gevaarlijke situatie voor (schoolgaande) fietsers. Dit geldt ook voor de kruising Bram Streefland weg/ Bennekomse weg. Al jaren problematische toestanden. Het is belangrijk om deze knelpunten in beeld te brengen samen met inwoners en dan te prioriteren welke en wanneer ze worden aangepakt. Wat ons betreft moet dit nu aangepakt worden. Graag gaan we met inwoners meer proactief aan de slag. Mijn fractie is ervan overtuigd dat als er bijvoorbeeld in de wijken discussie over verkeersveiligheid wordt georganiseerd dat inwoners dan meer verantwoordelijkheid nemen. De gemeente moet zeker een bijdrage leveren in het inrichten van veilige wegen en we hebben een paar genoemd die niet alleen met gedragsverandering uit de wereld geholpen kan worden. Maar dat neemt niet weg dat ook inwoners zelf veel kunnen veranderen en meedenken. Dat proces moet ook gestimuleerd worden. We vragen dus de wethouder om hiermee ook aan de slag te gaan en we horen graag hoe hij denkt dit invullingen te geven. Het dictum:

Besluit als raad

- Het college op te dragen de onveilige verkeerssituaties voor fietsers en voetgangers in kaart te brengen;
- Van de bovengenoemde plekken prioriteit te maken en al in het jaar 2016 de volgende bedragen beschikbaar te stellen: € 5.000 van het begrotingssaldo van 2016 en 20.000 van de buffer onvoorziene uitgaven 2016 om dit te kunnen aanpakken;
- De buffer te verlagen met € 25.000 in de jaren 2017 en 2018 en deze € 25.000 in te zetten in ten behoeve van het MJB product 2 E. Mobiliteit doelstelling verkeersveiligheid verbeteren.
- Na 2018 dit bedrag in de lopende begroting te zetten

Bijdrage PvdA

Op initiatief van de fractievoorzitters is dit jaar voor een andere wijze van behandelen van de begroting gekozen. Doel is de werklast voor de organisatie te beperken en de kwaliteit van het debat te verhogen. We zijn hier voor een deel in geslaagd. Het aantal bijeenkomsten is verminderd. Zeker het eerste deel van de commissoriale vergadering verliep zeer levendig. De fracties gingen met elkaar in discussie, het was geen vraag- en antwoordspel met het college. En de mondelinge beantwoording van de vragen moet mogelijk de werklast voor de organisatie beperkt hebben. Waar we nog eens kritisch naar moeten kijken is het aantal vragen dat is gesteld en de kwaliteit van de beantwoording. Een positief effect van deze werkwijze is dat onze bijdrage aanzienlijk korter zal zijn dan u bent gewend. Maar een paar punten uit de begroting willen we vandaag aan de orde stellen. Gelukkig, hoor ik u al denken.

Het sociaal domein. De discussie hierover is stevig geweest De belangrijkheid van het onderwerp rechtvaardigt dat ook. Onze fractie verschilt in dit dossier principiële van mening met het college. Voor ons staat de mens daadwerkelijk centraal. En dan met name die mens die er zonder hulp niet in slaagt zijn zorg te regelen. U vertrouwt te veel op de zelfredzaamheid van de inwoner en gaat er te gemakkelijk van uit dat inwoners in het gat zullen springen dat ontstaat omdat voorzieningen verdwijnen. Het risico dat deze voorzieningen blijvend verdwijnen vinden we te groot. Hoe staat het overigens in dit verband met de Poort van Doorwerth. U gaat die toch kopen?

De vluchtelingen en de statushouders. Goed wat er in Wolfheze gebeurt maar het is onvoldoende. U heeft als college en wij als gemeente gewoon de verplichting om voor statushouders huisvesting te regelen. En dat ging tot nu toe moeizaam. Hoe ver bent u hiermee gevorderd? En hoe staan wij ervoor vergeleken met andere gemeenten? Mag het a.u.b. wat meer proactief?. Pak de creatieve voorstellen op die de afgelopen maanden naar boven zijn gekomen. En laat het niet bij huisvesting alleen. Er komt veel meer kijken bij integratie dan huisvesting.

Leefbaarheid. In het dorp Renkum gebeuren al een aantal jaren mooie dingen. Inwoners nemen hun verantwoordelijkheid en starten initiatieven om van Renkum een nog leefbaarder dorp te maken. Ondersteun ze voor zover u dat niet al doet. En beperk je niet tot de Retail Leefbaarheid is meer dan een gevarieerd winkelaanbod.

Groen en grijs. Wij geven toe dat we dit probleem onderschat hebben. Dat er daadwerkelijk knelsituaties zijn. We horen ook van vrijwilligers dat het niet meer gaat. En dat er meer geld nodig is dan er nu beschikbaar is. Wij zijn dan ook bereid te investeren in groen en grijs en dienen daarom een amendement in. En we zijn dan ook klaar met die non discussie over de hondenbelasting. We zijn benieuwd of onze groentjes, ik bedoel de partijen in deze raad die pretenderen groen te zijn, hierin meegaan.

Tot slot nog een paar opmerkingen over de centen. Waarschijnlijk komt 'onze Houdini' weg met deze begroting. Een begroting waar flink wat financiële kanttekeningen bij zijn te plaatsen. Een risicovolle begroting, een compromis tussen rekkelijken en preciezen. Een begroting met een fors bedrag aan taakstellingen in de sfeer

van de WMO en de Jeugdwet die nog steeds ingevuld moeten worden. En een begroting met veel onzekerheden over de inkomsten, met niet onderbouwde keuzes (ja, we weten dat die hondenbelasting al heel lang bestaat maar so what?) met een verhoging van de OZB, met een matig statisch weerstandsvermogen, met een stijgende schuldquote en een afnemende solvabiliteit. En.... als een soort pleister op de wonde met een buffertje van € 150.000,- (=0,2%). Een kinderhand is gauw gevuld, luidt het spreekwoord. Maar als ik kijk naar de handen van onze portefeuillehouder zijn dat toch geen kinderhanden? En het bijzondere bij dit alles is dat onze portefeuillehouder het in ieder geval doet voorkomen dat hij er zelf ook in gelooft. En dat hij probeert de buitenwacht te doen geloven dat er voor het eerst in jaren niet bezuinigd hoeft te worden. Kom nou, we weten met zijn allen toch beter? Voor ons hoeft dit buffertje niet. Zorg voor een robuustere begroting en besteed die € 150.000,- aan de oplossing van knelpunten en die beleidsvoornemens die Renkum daadwerkelijk gaan veranderen de komende jaren. En afhankelijk van hoe de discussie verloopt, willen we in de tweede termijn ook met een amendement komen over dit buffertje.

Bijdrage PRD

De nummers in de tekst, die tussen haakjes staan verwijzen naar de pagina in de begroting.

De Begroting voor 2016 heeft afgerond betrekking op zo'n 77,5 miljoen euro en kent een overschot van 150.000 euro. Het College wil voor deze coalitieperiode een buffer in de begroting opnemen om meer stabiliteit binnen de begroting te krijgen (5) en dat betekent, dat men het gehele overschot m.b.t. 2016 daarvoor wil inzetten en voor de jaren 2017 en 2018 wil men voorts twee keer 3 ton toevoegen, zo bleek uit een reactie van de portefeuillehouder tijdens de commissoriale raadsbijeenkomst van 22 oktober jl. Gesteld wordt, dat de buffer bedoeld is om risico's op te vangen (56). We kunnen, vindt PRD, genoeg gelden onttrekken aan reserves: de reserve Sociaal Domein (2,1 miljoen), de Algemene Reserve (7,9 miljoen), een Weerstandreserve (2,5 miljoen) e.d. Alle reserves bij elkaar betreffen zo'n 22 miljoen euro! Zoals GroenLinks al bij de behandeling van de Jaarstukken 2014 terecht verwoordde, is Renkum een rijke gemeente. Wij zijn tegen het vormen van een onnodige extra buffer. Hoe verhoudt zich overigens de extra buffer tot het aangepaste model bijstandsbudget 2016 waardoor onze gemeente een half miljoen euro of 7% meer van het Rijk ontvangt?

Men stelt - zonder een voorstel in de vorm van een beleidsnotitie vooraf - voor tot afschaffing van de hondenbelasting over te gaan en de te missen opbrengsten van ongeveer 2 ton euro via de OZB te verhalen door de tarieven te verhogen (7). Dat betekent een stijging van de OZB van 3,14%, terwijl het coalitieakkoord net als de Partij Renkumse Dorpen slechts uitgaat van een trendmatige verhoging van de OZB. Bovendien staat het gemeentelijk streven naar lagere lasten voor de inwoners (51) hier haaks op. Een en ander wordt maar zo even meegenomen. In overleg met de VVD, dienen we een amendement in om te voorkomen, dat de OZB i.v.m. het voorstel tot afschaffing van de hondenbelasting extra stijgt. De hondenbelasting is overigens geen zogenaamde bestemmingsheffing. De inkomsten uit hondenbelasting vloeien naar de algemene middelen. De gemeente kan deze middelen naar eigen inzicht gebruiken. Tegenover de betaling van de hondenbelasting hoeft de gemeente dus geen rechtstreekse, aanwijsbare tegenprestatie te leveren, zoals het ter beschikking stellen van plastic zakjes om hondenpoep op te ruimen. Voor het maatschappelijk draagvlak van de belasting is het wel belangrijk om een zichtbaar "hondenbeleid" te voeren, zoals bijvoorbeeld de gemeente Someren dat doet. Waarom hebben we geen inhoudelijke discussie over een hondenbeleid, zoals de gemeente Leiden, die in 2014 eerst met een notitie en voorgestelde aanpassingen m.b.t. een hondenbeleid kwam? Burgers vragen zich wel eens af waarom er wel een hondenbelasting is en geen katten-belasting? Dit is natuurlijk omdat de Gemeentewet in art. 226 lid 1 alleen een belasting op honden expliciet noemt. Gemeenten mogen niet zonder wettelijke grondslag een belasting op andere dieren heffen. Wel of geen hondenbelasting is voor ons nu niet aan de orde. We hebben eerst behoefte aan een notitie Hondenbeleid en willen ook weten hoe een en ander zich verhoudt met het door onze gemeente te hanteren principe van de vervuiler betaalt.

Structurele onvoorziene uitgaven kunnen door het College alleen het eerste jaar ten laste van de stelpost Onvoorzien in het begrotingsjaar worden meegenomen, daarna moeten ze in de volgende begroting worden verwerkt. Wij zijn van mening, dat daardoor in praktische zin het budgetrecht van de raad in het geding komt, omdat het ingezette beleid met terugwerkende kracht moeilijk verkoopbaar is. Dit soort uitgaven verdienen vooraf goedkeuring van de raad.

Het vestigingsklimaat wordt zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt (41). Het leggen van koppelingen met andere beleidsterreinen wordt voorgestaan. Een jaarlijkse rapportage van bevindingen en activiteiten van de bedrijvencontactfunctionaris zou volgens ons goed zijn. Wij zijn voor het voortzetten van het varen van een fietspendelboot. Het uitgangspunt dat de kosten voor 2016 door de sector gedragen moeten worden en de gemeente geen middelen meer wil bijdragen delen wij niet (43). Het is goed te lezen, dat het College mee wil werken aan het realiseren van kleinschalige horeca bij de aanmeerplekken van het Drielse en het Renkumse veer (43).

In 2016 wil het College samen met de gemeente Overbetuwe een stelsel van struinpaden realiseren door de uiterwaarden en over de stuwwallen. Dat is prima. Wij zien graag dat je a.h.w. van Arnhem over Renkums

grondgebied naar Wageningen langs de Rijn kunt wandelen. Met dhr. J. Spaan van Norske Skog was de Partij Renkumse Dorpen al in gesprek om een voetgangersbrug over de haven van de papierfabriek te leggen, zodat dat idee in principe uitgewerkt kon worden. Helaas verkocht Norske Skog de fabriek en kwam de voortgang van de ook door de heer Spaan omarmde gedachte stil te liggen. Wat ons betreft krijgt het College nu de eer om bedoeld idee op te pakken.

Het college stelt initiatieven te blijven ondersteunen uit de toeristisch en recreatieve sector met name als deze gekoppeld zijn aan thema's zoals kunst & cultuur (4). Wij constateren, dat de middelen op het gebied van economie, recreatie en toerisme gering zijn.

Daarom zijn wij voor het amenderen van de begroting door het instellen van een Reserve Vrijtijdseconomie, zodat we extra financiële middelen achter de hand hebben om meer armslag te hebben, waardoor we veel slagvaardiger kunnen handelen. Gelden voor een eenmalige storting kunnen gedaan worden uit:

- bij voorkeur de niet geoormerkte renteopbrengst over 2015 van het weerstandsvermogen;
- het begrotingsoverschot voor 2016;
- een mogelijk voordeel van de Jaarrekening 2015.

Het blijft overigens toch opvallend, dat het College makkelijk een paar miljoen aan belastinggeld toelegt op bouwprojecten, maar dat niet doet op bijvoorbeeld het gebied van het cultureel erfgoed. Ook het gemeentelijk monumentenbeleid is zozeggd op sterven na dood.

Afwaarderen van gronden. Wat we zien gebeuren, is dat telkens per project bekeken wordt of we als gemeente geld moeten toelagen en de mate waarin. Dit is een slechte gang van zaken, omdat het weg heeft van de gedachte 'eerst komt eerst maalt' en er geen integrale afweging wordt gemaakt c.q. prioriteiten kunnen worden gesteld. Als de pot leeg is dan houdt het op. Weliswaar wordt gezegd, dat het weerstandsvermogen groot genoeg is om tegenvallende opbrengsten van de verkoop van gronden te kunnen opvangen, maar schijn kan bedriegen. Het College houdt bij de verkoopprognoses alleen rekening met haar inschattingen. Wat als de raad van mening is dat op het project 3B4 Zuid een extra afwaardering van 4,5 ton zou moeten plaatsvinden? Kan in een dergelijk geval nog gesproken worden over voldoende opvangcapaciteit aan te missen inkomsten?

Voor alle doelgroepen moeten voldoende, goede woningen betaalbaar en bereikbaar zijn, vooral voor jonge gezinnen. Wat betekent dit nu voor onze gedachte van meegroei-woningen? In het te hanteren stoplichtenmodel (prioriteiten en keuzes maken in het woningbouwprogramma) zien we hier niets van terug (26/27). De routekaart in de vigerende Nota Wonen geeft weliswaar aan wanneer en hoeveel woningen waar gebouwd worden, maar niet het type woningen!

De promotiecampagne *Zes Tinten Groen* beoogt jonge gezinnen naar de gemeente Renkum te trekken en zich daadwerkelijk te vestigen. Er is schaarste aan goedkope huur- en koopwoningen. Komen starters in de gemeente Renkum nog wel aan bod, gezien de vele soorten van urgentieverklaringen en mensen, die daardoor eerder een huurwoning toegewezen krijgen? Wij maken ons zorgen over deze problematiek. Reden genoeg om een 'Notitie stand van zaken huisvestingsaangelegenheden' te zien verschijnen.

In Renkum-Heelsum kan de komende tijd aardig wat aan nieuwbouw van woningen worden gerealiseerd. Denk aan de vrij te komen gronden van vier basisscholen, de grond bij het voormalig Renkumse klooster etc. Bij het grondbeleid (114) hoort een geactualiseerd overzicht van de bijlage bij het raadsvoorstel van september 2013 inzake 'het afstoten van niet kernareaal gebonden gronden + opstallen'. Wij willen graag weten welke onderdelen c.q. gronden nog steeds geparkeerd staan, welke binnen welke termijn afgehandeld worden etc. Aan ons is een voortgangsoverzicht in de vorm van een raadsbrief toegezegd. Wanneer komt deze?

Subsidies. Er worden slechts drie totaalbedragen genoemd (116). Er is geen inzicht in de samenstelling van die bedragen. Wat kan de raad hier nu mee? Het College volstaat met de opmerking, dat deze plafonds met de vaststelling van de begroting 2016 definitief zijn. Wij willen separaat alsnog een opbouw van de drie genoemde bedragen van in totaal 3.531.079 euro zien.

Het College staat het ontwikkelen van toeristische producten voor, die op een aantrekkelijke wijze dwarsverbanden leggen tussen de verschillende thema's, waardoor het aantal recreanten en toeristen dat de gemeente bezoekt, toeneemt. Concepten als die van *Het Papiermuseum* en het *Centrum voor Landschap Kunst en Cultuur c.q. Zoom* passen wat ons betreft hier uitstekend in (43)!

In 2016 worden de prioriteiten van het vrijwilligersbeleid opnieuw geformuleerd. Voor ons en het CDA is dat een moment om de maatschappelijke stage op de een of andere manier nieuw leven in te blazen, zeker wanneer blijkt, dat het Dorenweerd College in een nog door ons te organiseren overleg te kennen geeft dit waardevol te vinden.

De raad is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van het budget sociaal domein, maar mist de sturingsinformatie om het te toetsen. Hoe lossen we dat op?

De samenwerking in Euregio-verband vertaalt zich nog niet in klinkklare munt. Die constatering lezen we al jaren, steeds weer in iedere begroting. Kom nu eens met een actieplan!

Wat de Toeristenbelasting betreft zijn wij overigens van mening, dat in de verordening onder het artikel Vrijstellingsbepaling de volgende zin opgenomen zou moeten worden: "De belasting wordt niet geheven voor het verblijf op een camping voor personen onder de 18 jaar". In december zullen we bij het vaststellen van de verordening en tarieven met een amendement komen.

Met de Participatiewet wil de overheid meer mensen aan het werk krijgen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de re-integratie van mensen die nog kunnen werken maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Een gemeente kan bij het verlenen van opdrachten social return inzetten. Zo bieden we mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt de kans om ervaring op te doen en hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Bouwend Nederland bijvoorbeeld heeft voor opdrachtgevers een informatieblad gemaakt met praktische tips en handvatten voor het inzetten van social return. Mogelijkheden van lokaal beleid in het kader van social return ook in relatie met aanbestedingen zien we graag tot ons komen.

In de Najaarsnota staat op pagina 24 te lezen, dat een Integraal Veiligheidsplan Renkum in de raad is besproken. Dat is natuurlijk onzin. Wij wilden en willen dat graag zo gezien hebben temeer ook, omdat het integrale veiligheidsplan intern breder wordt verbonden aan de taak van de gemeente op het gebied van de jeugdzorg (36). Navraag maakte duidelijk, dat D66 voornoemd plan ook op raadsniveau aan de orde zou willen stellen.

Een op uitvoering gerichte nota van de in 2011 vastgesteld Economisch Visie komt nu eindelijk voor het eerst in 2016. Bij de uitvoeringsnota gaat het niet alleen om het betrekken van ondernemers en ambtenaren, zoals het College dat wil zien (MJB37 -2015). Waar blijven in dit opzicht de burgers en/of de verenigingen? Ook zij kunnen bruikbare gedachten hebben!

Bijdrage RZS

Zoals ieder jaar geef ik mijn bijdrage voor de begrotingsvergadering ook nu weer een motto mee.

Dit keer heb ik gekozen voor de uitspraak van Cornelis de Houtman, de eerste die het initiatief nam om naar Indië te varen nog voordat de VOC werd opgericht. Hij verdedigde dat door te zeggen navigare necesse est, of wel varen is nu nodig. Dat geldt ook voor de voortgang van allerlei processen binnen de gemeente.

Ik hoop wel dat het onze gemeente niet zoveel slachtoffers kost als bij die expeditie .....

Er is al veel gezegd over de najaarsnota en ik zal dan ook volstaan met enkele korte opmerkingen.

Als het gaat over programma 1, dus over de maatschappelijke participatie, inkomen en zorg, kom ik voor de zoveelste keer de mantra tegen: Eén huishouden, één plan en één regie. Maar wat dat in de praktijk nou exact betekent daar is nauwelijks achter te komen. Je kunt wel wijkteams loslaten en zeggen dat je gaat werken met een sociaal team, maar wat zijn de concrete doelen, welke kwantificering wil het college daarbij aanbrengen.

En nog meer: Welke criteria worden vooraf opgesteld om achteraf te kunnen toetsen of de doelstellingen zijn gerealiseerd? Met name op het sociaal domein is van dat alles niets te bespeuren.

Het is een geheel van algemeenheden waar de Raad geen grip op kan krijgen. Nog maar enkele weken geleden hebben wij de treurigstemmende discussie meegemaakt over Solidez. En met name over het ontbreken van een transparante communicatie met deze instelling m.b.t. tot de komende periode.

De wethouder, het college zo u wilt, volstond met op te merken dat zij conform de besturingsfilosofie handelt en de kadernota aan het uitvoeren is. Alsmede dat het college de juiste koers vaart. En daarmee werd de discussie afgerond hetgeen hoogst onbevredigend genoemd moet worden. En zo zullen er voortdurend zaken blijven spelen.

Denkt U maar aan de actiegroep open de poort, maar ook aan de organisatie Bezoek en Opvangservice, vrijwilligers die de mantelzorgers proberen te ontlasten. De onvoldoende communicatie en de besluitvorming voor 2017 met Solidez dreigt nu ook gevolgen te hebben voor de Bezoek en Opvangservice in die zin dat opheffing per 1 januari dreigt.

Ik kan u voorspellen dat met name bij het sociale domein zich voortdurend dit soort problemen zullen voordoen. En wel omdat een kadernotitie niet gevolgd wordt door concrete beleidsvoorstellen en daarop geënte uitvoeringsmaatregelen.

Ik maak me dus grote zorgen niet alleen over de ontwikkeling in 2015 maar ook over die in volgende jaren.

Laat ons niet vergeten voorzitter dat spreken over zelfredzaamheid over maatschappelijke participatie met de hele rimram aan het schijnbaar daarbij horende jargon, er niet toe mag leiden dat juist de kwetsbaren met die zelfredzaamheid en die eigen verantwoordelijkheid in de verdrukking dreigen te komen als er niet tijdig aangegeven wordt op welke ondersteuning zij concreet kunnen rekenen.

Ik kom daar nog op terug in meer algemene zin bij mijn opmerkingen over de begroting.

Ook het Permar dossier getuigt van een bestuurlijke zwakte.

Er moet over 2015 extra worden bijgedragen in de exploitatie en ook 2016 laat een negatief beeld zien. Verwezen wordt naar de boze buitenwereld waarin de oorzaak gelegen zou zijn van de verslechterde situatie maar nergens vraagt het bestuur van de Permar zich af waar het zelf gefaald heeft. De bestuurlijke evaluatie vind je niet teug in de vele stukken die ook voor de komende raadsvergadering m.b.t. tot Permar op de agenda staan. Doodleuk wordt de Raad een nieuwe gemeenschappelijke regeling voorgelegd, maar nergens wordt opgemerkt dat het om een tijdelijk besluit zou gaan, waarbij partijen zich de verplichting opleggen om binnen één a twee jaar te besluiten ten principale te beslissen of de GR moet worden voortgezet. Om deze bestuurlijke afweging wordt al enige jaren gevraagd maar ook dit bestuur en dus ook dit college, geeft bestuurlijk niet thuis.

Ik zal wat langer stilstaan bij de begroting.

Wat betreft de financiële kant is er reden tot enige tevredenheid en verdient de wethouder van financiën waardering. Hij heeft weliswaar gezegd dat door een aantal meevallers buiten hem om, het niet noodzakelijk is dat hij zelf met bezuinigingsvoorstellen moet komen, maar in de afgelopen jaren toen dat wel het geval was heeft hij zijn financiële verantwoordelijkheid waar gemaakt. En dat mag gezegd worden.

Maar VZ, juist vanwege deze welgemeende lofprijzing in de richting van de wethouder Financiën kan ik mij niet voorstellen dat niet gegruwd heeft bij de formulering rondom de hondenbelasting.

Anders is bv. de cryptische tekst op pagina 62 nauwelijks te begrijpen. Er staat nl. dat de hondenbelasting zal worden afgeschaft. De vanaf 2016 geraamde opbrengsten voor de hondenbelasting van 195.200 euro zal worden opgenomen binnen de OZB.

Zelfs de meest maatschappelijk geparticipeerde medeburger zal toch heel diep moeten nadenken om de achterliggende strekking van deze zinnen te begrijpen, nl. dat er vanaf 2016 geen geraamde opbrengst is voor de hondenbelasting van 195.200 euro maar een opbrengst van 0 euro en dat de OZB extra verhoogd wordt om het bedrag te compenseren.

Maar los van dit taalgebruik wil ik aangeven dat RZS mordicus tegen deze manier van belastingheffing is en dus mede-indiener van amendement en motie van de VVD.

Het blijft een feit dat juist de hondenpoep nog steeds een van de grootste ergernissen vormt van de burger en dat het gedrag van de hondenbezitters nog steeds niet van dien aard is dat de hondenpoep adequaat wordt opgevangen.

En VZ, je kunt niet bij de afvalverwerking het uitgangspunt huldigen dat de vervuiler betaalt en nu ik heb de neiging om het woord letterlijk te hanteren en dit bij de honden achterwege te laten.

Het is overigens niet de enige zeer cryptische tekst in de begroting. De wel heel summiere mededeling dat de gemeente de totstandkoming van de ZOOM wil bevorderen (pagina 43) is ook zoiets.

Het was passend geweest zeker met het oog op de open communicatie in de richting van de raad, of het college voornemens is incidenteel dan wel structureel aan de totstandkoming bij te dragen.

En VZ, wat mij ook van het hart moet dat zijn de passages over de arbeidsmarkt ondersteuning.

Veel te algemeen en zoals zal blijken veel te optimistisch. Er wordt wel gezegd dat de behoefte van de werkgever centraal staat onder het motto de werkgever op kop. Maar alle algemene uitgangspunten die hierover geformuleerd zijn, zijn zo algemeen en zijn al zo vaak de afgelopen lange lange tijd in verschillende bewoordingen geformuleerd. Maar doen niets af aan het feit dat de gemeentelijke overheden niet gespecialiseerd zijn op dit vakgebied en dus geen echte medespeler kunnen zijn. En de tijd zal dit m.i. ook leren.

En zeker als we kijken naar de prestaties tot nu vanuit de gemeenten met Permar als bestuurder en aanstuurder van deze werkvoorziening.

Wat betreft de ruimtelijke ontwikkeling kan ik me heel goed vinden in de stelling van het College dat woningbouwprojecten weer op gang gebracht moeten worden. En ik kan me ook goed vinden in de mededeling dat omwonenden bij projecten betrokken moeten worden. Zeker van deze portefeuillehouder mag men zo'n opstelling verwachten, maar dan is het wel heel vreemd dat hij bij een verdere ontwikkeling van de Dalzone ineens veel minder enthousiast is voor wat betreft het betrekken van de omwonenden, omdat het z.i. indertijd al zoveel moeite heeft gekost en zoveel inspraak procedures om een en ander tot stand te brengen.

Ik behoor tot de weinigen die dat van heel nabij hebben meegemaakt en het was inderdaad niet eenvoudig om met al die betrokkenen tot een aanvaardbare oplossing te komen. Maar dat neemt niet weg dat de toenmalige Stichting Hart van Oosterbeek voortreffelijk werk heeft verricht en bijgedragen heeft tot kwaliteitsverbetering van het plan. Er is geen reden om zomaar een miljoen weg te gooien.

En het lijkt ons zinvol om een aangepast plan te ontwikkelen dat een wat betere grondopbrengst heeft om het tekort wat meer te beperken. Plankosten kunnen meevallen: het hele plan hoeft immers niet overgedaan te worden. Overleg met omwonenden over een aangepaste versie moet daar ook geen belemmering voor zijn.

Tenslotte VZ, wil ik afronden met nogmaals mijn zorg uit te spreken over de bestuurlijke aansturing.

Laat ik vooropstellen dat op dit terrein niemand de volledige wijsheid in pacht heeft.

Zo stond in binnenlandsbestuur in juli jl. een artikel over de door onze gemeenteraad vastgestelde besturingsfilosofie. Het loslaten in verbondenheid werd in dit artikel door de initiatiefnemers heel helder toegelicht. Daar is niets mis mee, integendeel. Kernelementen waren ook het verschuiven van verantwoordelijkheid naar de inwoners, het vergroten van de bestuurskracht en het versterken van een verbinding naar de burgers. In het artikel wordt de term gebruikt 'bestuurlijk walhalla', waarbij onze collega's enige zelfgenoegzaamheid, maar in elk geval enige euforie, lieten blijken.

Maar deze besturingsfilosofie vereist dan niet alleen dat de afgesproken fases in het bestuurlijk proces formeel worden bewandeld, maar dat ook inhoudelijk getoetst moet worden door de raad of hetgeen met heeft losgelaten en toevertrouwd aan het college ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

Spreken over de vier K's is één ding, maar er voor zorgen dat criteria voorhanden zijn om die toetsing goed te verrichten, is heel iets anders en behoort door de Raad uiterst zorgvuldig te geschieden.

Ik zeg dit te meer omdat anders de passage in de begroting op pagina 9 waar men spreekt over de wet dualisering van het gemeentebestuur met de in 2002 afgesproken nieuwe rolverdeling tussen raad en college, elke inhoud verliest. De belangrijkste taken van de raad bestaan uit kaderstellen en controleren.

Maar het moet wel een heldere kaderstelling zijn.

Ik heb al eerder gezegd dat kaderstellen niet kan volstaan met het opstellen van kadernota's waar een in zeer algemene termen beleidsdoelstelling wordt geformuleerd. Het lijkt er op, en dat is nog zwakjes uitgedrukt, dat door het college het stellen van kaders slechts mogelijk wordt gemaakt door het opstellen van vage kadernotities. Neen, het zijn de beleidsvoorstellen die de kaders vormen voor de uitvoering. Het zijn de beleidsvoorstellen die de criteria aangeven waarop de raad zijn controletaak kan uitoefenen en het is al meermalen door mijn fractie gezegd; zonder die criteria is toetsing niet mogelijk en wordt de dualisering wezenlijk aangetast.

Als deze onbalans tussen college en raad blijft bestaan dan komen ook de drie kernpunten die ik daarnet genoemd heb, volstrekt op losse schroeven te staan. En dan kan men beweren alles te willen doen aan burgerparticipatie maar in zo'n situatie zou ook deze burgerparticipatie aan kwaliteit verliezen en dus aan democratische geloofwaardigheid.

En daarin zit mijn zorg.

In BB van eind oktober wordt uitgegaan van de voor en nadelen van ambtelijke fusies. Een onderwerp dat zeker nu wij hebben ingestemd met de IGUO van belang is. De critici van die ambtelijke fusies stellen dat de voordelen die de voorstanders schetsen nauwelijks onderbouwd zijn en dat de raad op afstand wordt gezet en nauwelijks instrumenten heeft om zijn werk naar behoren te doen. Het is niet voor niets dat mijn fractie bij de behandeling van de IGUO gezegd heeft, dat voordat de raad hiertoe besluit er nog de nodige info verstrekt moet worden om dit besluit verantwoord te kunnen nemen. Het overgrote deel van de raad vond dit niet nodig en ondermijnt m.i. hiermee inhoudelijk de kwaliteit van de besturingsfilosofie.

Voorts is in dat debat er geen woord aan gewijd of zo'n samenwerking niet leidt tot een einde van de zelfstandigheid van de samenwerkende gemeentes. In de voorstellen tot nu toe wordt zelfs gesuggereerd dat juist die samenwerking de mogelijkheid om zelfstandig te blijven bevordert.

Wat is het dan toch merkwaardig, dat de lezers van de Gelderlander op 24 oktober jl. kenbaar makten dat 70% van hen de samenwerking tussen Arnhem, Renkum en Rheden zien als een voorloper van gemeentelijke herindeling.

Ik eindig en citeer een illustere voorganger, Cato uit de Romeinse senaat, die zijn speeches telkens afsloot met: Ceterum Censeo Carthaginem esse delendam (of wel, voorts ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden). En ook hij heeft tenslotte gelijk gekregen.

De voorzitter schorst de vergadering tot 16.50 uur.

Wethouder Heinrich reageert op de betogen in eerste termijn.

Het is in deze tijden lastig om te begroten vanwege de fluctuaties die veroorzaakt worden door bijvoorbeeld de mei circulaire. Het is volstrekt logisch dat de taakstellingen nog steeds onderdeel zijn van deze begroting en van de jaarstukken. Het feit dat er geen nieuwe bezuinigingen nodig zijn, ontslaat ons er niet van de bestaande taakstellingen in te vullen. Niet alle taakstellingen zijn al structureel ingevuld. De begroting is wel in een rustiger vaarwater gekomen, vandaar ook de buffer die we voorstellen op te nemen. Effecten van het Rijksbeleid kunnen daarmee opgevangen worden. Wat betreft het weerstandsvermogen liggen er behoorlijke opdrachten. We zitten daar op 77%. De overschotten op de lopende en meerjarenbegroting zijn wel degelijk onderdeel van het weerstandsvermogen. Vrijblijvendheid is niet het woord dat hier op van toepassing is.

Opmerkingen en suggesties vanuit de raad neemt het college uiteraard mee.

Interruptie dhr. Bartels (PRD). Hij heeft gelezen dat Renkum een extra uitkering krijgt wat betreft bijstandsuitkeringen. Wethouder Heinrich geeft aan dat dit een actualisatie betreft die al is meegenomen in deze stukken.

Amendementen en motie; Hondenbelasting: In de commissoriale raad is al opgemerkt dat hondenbelasting een

algemene en een ietwat archaische belasting is. Belangrijkste reden om deze af te schaffen, zijn de hoge perceptie lasten. Terecht is erop gewezen dat in letterlijke zin een en ander niet spoort met het coalitieakkoord wat betreft de OZB. De keuze voor deze constructie heeft ermee te maken dat ook de OZB, net als hondenbelasting, een algemene belasting is en de gevolgde werkwijze niet leidt tot algehele verhoging van de lasten van inwoners. Er heeft enkel een verschuiving plaatsgevonden. Wat er in het amendement en de motie is opgenomen, is aan u. De opdracht in de motie om te zoeken naar een andere dekking is wel een utopisch geformuleerde opdracht. Een aanpassing in de begroting heeft linksom of rechtsom altijd effect voor bepaalde burgers of groepen van burgers. Als ik u heel letterlijk neem, dan is het een lastige opdracht. Het college vindt, alles afwegende, het voorstel om de hondenbelasting af te schaffen het meest gewenste voorstel. Interruptie dhr. Van Dijk (D66). Hij vraagt het college te kijken naar mogelijkheden om nieuwe middelen te genereren. Dat was de opdracht. Zegt u nu dat u dit gedaan heeft? De wethouder beaamt dit. Het amendement van de PvdA over de hondenbelasting ontraadt het college. Het leidt tot de verhoging van de OZB en dat is niet conform het beleid van de coalitie. Interruptie door dhr. Erkens (PvdA). Hij geeft aan dat het amendement het juist mogelijk maakt een paar lang gekoesterde wensen van de coalitiepartijen te verwezenlijken. Wethouder Heinrich geeft aan dat die boodschap is overgekomen.

Amendement van het CDA; Incidentele verhoging groenonderhoud: Uw raad heeft vele malen het college op het hart gedrukt de taakstelling gerealiseerd te krijgen. En zo veel mogelijk aanpassingen in de budgetten, die leiden tot tekorten, op te vangen uit diezelfde budgetten. Er is ruimte om via het wegenbudget de taakstelling te verwezenlijken. De dekking die u voorstelt, is er niet. Wat u zegt is; "we nemen een ton uit de algemene reserve"; dat is niet de goede manier vindt het college. Het college ontraadt derhalve het amendement. Interruptie dhr. Van Lent (CDA). Wethouder Heinrich reageert op de interruptie Wij stellen een en ander aan u voor in de najaarsnota, omdat u ons die opdracht heeft gegeven. Daar is dit een uitvoering van. Er is een mogelijkheid om via een aanbestedingsvoordeel tot de dekking te komen en dat vindt het college verantwoord.

Amendement van de PRD; Vrijetijdseconomie: U heeft dit eerder gevraagd. Uitermate sympathiek. Alleen het lastige bij dit is, en daarom ontraden wij het amendement, dat wat er met de gelden moet gebeuren nogal vaag is en de dekking die u aangeeft er niet is (de renteopbrengst is al verwerkt). Interruptie dhr. Bartels (PRD). Is het een idee om de gedachte mee te nemen bij de nadere uitwerking van de Economische visie? Wethouder Heinrich geeft aan dat die visie gaat over een veel bredere scope. Wellicht kunt u dit zelf in portefeuille houden bij de behandeling van de visie. Het is nu nog te vroeg om hierover een uitspraak te doen.

Amendement van GL; Paragraaf Renkum klimaatneutraal (meer een motie volgens de wethouder). U vraagt; neem een paragraaf op in de begroting en neem het dus op in de budgetcyclus. De wethouder vraagt zich af of dit wel de aangewezen momenten zijn. Wethouder Ruwhof is bezig met de klimaatneutraal routekaart en in dat kader kunnen we hiernaar kijken. U kunt dan een motie indienen over rapportage momenten. Interruptie dhr. Van Dijk (D66). Wethouder Heinrich geeft aan dat in het stappenplan klimaatneutraal wordt opgenomen hoe er gerapporteerd gaat worden. De motie vraagt om een thematiek m.b.t. de rapportage. Zoals het nu wordt voorgesteld, is dit niet de juiste wijze. De wethouder vraagt; geef het college de tijd.

Motie van het CDA; Programma 1 Oranjeverenigingen en wijkopbouwwerk: Dit is een overbodige motie en vraagt om een budget dat niet noodzakelijk is. We zijn er al mee bezig (eerste bolletje). Interruptie dhr. Van der Pas (CDA). Er zijn andere reacties te horen van inwoners. Wethouder Heinrich blijft erbij dat het college er al mee bezig is. Een aantal organisaties zou dit wellicht geïntensiveerd willen zien en daar voelt het college zich ook door aangesproken, maar daar hebben we geen budget voor nodig. Als u het budget eruit haalt dan ontraden we de motie niet.

Motie van GB; Buitensport parken: Hier hebben we over gesproken in de commissoriale raad. Veel van wat u zegt, dat deelt de wethouder en daar is hij druk mee bezig, maar het college hikt er tegenaan om over zes maanden te komen met een stappenplan. U zet daarmee de zaken onder tijdsdruk en dat bevordert het proces niet. Verenigingen zijn wat uit elkaar gedreven en we zijn druk in gesprek om dit weer bij elkaar te brengen (Bilderberg). Wat betreft het Wilhelmina park is er bijna een visie en in loop van december staan afspraken gepland om de visie te bespreken met de clubs. De wethouder is bang dat deze motie leidt tot meer druk op het proces dan dat het een hulp is om te komen tot meer draagvlak. Dus zoals die er nu ligt, ontraadt het college deze motie. Interruptie dhr. Van Dijk (D66). Hij vraagt de wethouder dan een andere termijn te noemen. Deze motie is namelijk mede tot stand gekomen na overleg met de verenigingen. Wethouder Heinrich geeft aan dat na de zomervakantie of bij de najaarsnota de raad geïnformeerd kan worden. Dat zijn 9 maanden.

Wethouder Verstand reageert op de betogen in eerste termijn.

Vraag CDA; Keuze van onderwijs binnen een samenwerkingsverband. Deze vraag beantwoordt de wethouder

schriftelijk.

Motie van CDA; Aanpassing spoorwegovergang Wolfhezerweg Wolfheze: Het college legt maximale druk op ProRail. Pro persona en het Schild worden hierbij tevens betrokken. Dit maakt de motie overbodig.

Motie van CDA; MKB: Deze motie is wat vreemd. Wanneer u de derde bullit, waar u vraagt om € 3.000 eruit haalt, zoekt het college zelf naar dekking en neemt de motie over.

Motie van GL, PvdA, D66, RZS; Integratie statushouders: De wethouder geeft aan dat het college vanaf het begin proactief bezig is geweest en Renkum was de eerste gemeente om versneld statushouders te kunnen gaan huisvesten. Er zijn twee medewerkers bijna fulltime mee bezig geweest, Het is inderdaad, zoals u zegt, meer dan alleen huisvesting. Interruptie door dhr. Erkens (PvdA) waarbij hij wijst op eerder gestelde vragen en de antwoorden daarop. Wethouder Verstand zegt dat de achterstand wordt weggewerkt. We zijn zeker proactief! We hebben voor 2015 geen extra geld nodig. Misschien in 2016 maar dan komen we in de voorjaarsnota bij u terug. Interruptie mw. De Roo (GL). Wethouder Verstand geeft aan dat we nu nog geen indicatie hebben dat we het extra geld nodig hebben. Interruptie dhr. Erkens (PvdA).

Amendement van GL, GB, D66, PRD, RZS; Verkeersveiligheid: Dit is in principe een positief amendement. Er staan nog projecten in die niet of onvoldoende in het MUP zitten. Het college gaat de knelpunten in 2016 voortvarend aanpakken. Er is geld om in 2016 deze knelpunten uit te voeren. In 2016 komt er een nieuw MUP. We gaan hierbij uiteraard met inwoners om tafel. Interruptie dhr. Van Lent (CDA) over nieuw beleid.

Punt van orde dhr. Erkens (PvdA). Er is een vraag gesteld over Solidez, nl. over het aankopen van het pand Poort van Doorwerth. PvdA wil weten of dit gaat gebeuren. Wethouder Heinrich geeft aan dat dit onderzocht wordt.

De raad vraagt om schorsing. De voorzitter schorst de vergadering tot 17.41 uur.

De voorzitter heropent de vergadering voor de tweede termijn.

Dhr. Van Dijk (D66) wacht de reactie af wat betreft eventuele wijzigingen in moties en amendementen. Wat betreft de motie hondenbelasting vraagt hij de indieners wat ze willen doen als er geen andere mogelijkheden zijn om dit te realiseren. Dhr. Alofsen (VVD) vindt het niet utopisch. Hij wil gewoon een onderzoek. Als het niet lukt andere middelen te vinden, dan wordt de hondenbelasting niet afgeschaft.

Dhr. Alofsen (VVD) geeft aan welke moties en amendement VVD wel of niet ondersteunt.

Mw. Gerritsen (GB) vindt de reactie van de wethouder op hun motie over sportparken te vaag. Het wordt te kort dag. Er moet iets gebeuren. GB wil meegenomen worden via een stappenplan. Het dictum van de motie wordt aangepast; zes maanden wordt veranderd in negen maanden en toegevoegd wordt "in overleg met de gebruikers".

Dhr. Van der Pas (CDA) past de motie Spoorwegovergang Wolfheze aan. Er zit druk op de ketel, dat is fijn. Wanneer is er dan duidelijkheid? Het college moet de motie zien als ondersteuning van het beleid. Ook de motie MKB wordt aangepast. Amendement Groenonderhoud blijft zoals deze is.

Mw. De Roo (GL) geeft aan het amendement klimaat neutraal in te willen trekken naar aanleiding van de reactie van de wethouder. GL wil wat betreft de statushouders een extra pakket om mensen te begeleiden om te integreren, dat is de bedoeling van het amendement. Daar willen we geld voor en GL handhaaft de motie dus. Wat GL betreft mag de hondenbelasting worden afgeschaft en het tekort kan opgebracht worden door verhoging van de OZB, volgens de "zwaarste schouders-principe". In het coalitieakkoord hebben we ons echter gebonden aan een langzame nominale stijging van de OZB. Daarom moet helaas deze ouderwetse belasting nog even blijven bestaan. En daarom zullen we voor de amendement en motie van de VVD stemmen."

Dhr. Erkens (PvdA) concludeert uit de beraadslagingen dat het coalitieakkoord voor de coalitiepartijen voor de partijstandpunten gaat. Wat kun je nou met € 25.000 in het kader van de verkeersveiligheid? Het amendement van de PvdA geeft veel meer ruimte om aan de slag te gaan met grijs en groen. Gehoord hebbende de beraadslagingen over de amendementen wordt de buffer steeds kleiner. Wilt u wel aan die buffer vasthouden? PvdA snapt de bezorgdheid van GB over de sportparken. Maar wat willen we nou eigenlijk met deze parken? Gaan we ze overdragen en onder welke condities? Met klem doet PvdA een verzoek aan het college om met een visie te komen wat we met de sportparken gaan doen.

Dhr. Bartels (PRD) is principieel tegen extra verhoging van de OZB. PRD wil wel meedenken over het afschaffen van de hondenbelasting, maar dan wel op basis van voorliggend beleid over honden. Wat betreft het amendement over de vrijetijdseconomie is hij blij met het commentaar wethouder, namelijk dat het een sympathiek voorstel is. Hij trekt de motie in.

Mw. Pols (RZS) heeft nog een tip voor de wethouder. De huizenprijzen zijn aan het stijgen. U gaat meer incasseren via de OZB.

Wethouder Heinrich reageert op de tweede termijn en geeft aan dat een stijging van de huizenprijzen niet van invloed is op de inkomsten van de gemeente via OZB omdat in het coalitieakkoord gesproken wordt van een nominaal bedrag. Wat betreft de overdracht van sportaccommodaties hier zijn afspraken over gemaakt. Het is staand beleid. Dat gaan we doen in samenspraak met de gebruikers en ook zo dat het voor langere termijn op verantwoorde wijze kan gebeuren. Uiterlijk 2017 geven we een en ander handen en voeten. Er zit schot in. Het ligt problematisch bij genoemde parken en ook daar blijven we mee in gesprek. Het is een zoektocht om tot invulling van het beleid te komen.

Wethouder Verstand geeft aan dat de aanpassing van de spoorwegovergang nog zeker een jaar gaat duren. De motie ervaart hij zeker als steun, en hij neemt hem over en dat geldt ook voor de aangepaste MKB motie. Dhr. Erkens (PvdA) vraagt om een reactie op de steeds kleiner wordende buffer. Wethouder Heinrich geeft aan dat de buffer gekozen is om meer rust in de begroting te krijgen. Het is aan de raad om hiermee iets te doen.

Dhr. Van Dijk (D66) vraagt om een schorsing van vijf minuten.

Na de schorsing gaat de voorzitter over tot stemming.

Amendementen

A1 CDA

Betreft: *Incidentele invulling taakstelling Groenonderhoud*

Besluit de Najaarsnota als volgt te wijzigen:

- De incidentele invulling van de taakstelling Groenonderhoud van € 100.000,- uit de reserve Wegenonderhoud te schrappen;
- Bij de jaarrekening deze taakstelling Groenonderhoud incidenteel ten laste te brengen van het rekeningresultaat 2015.

Het amendement is verworpen met 3 stemmen voor (CDA) en 20 stemmen tegen (VVD, D66, GB, GL, PvdA, RZS, PRD).

A2 GL, GB, D66, PRD, RZS

Betreft: **Verkeersveiligheid**

besluit als raad

- Het college op te dragen de onveilige verkeerssituaties voor fietsers en voetgangers in kaart te brengen;
- Van de bovengenoemde plekken prioriteit te maken en al in het jaar 2016 de volgende bedragen beschikbaar te stellen: € 5.000 van het begrotingssaldo van 2016 en 20.000 van de buffer onvoorziene uitgaven 2016 om dit te kunnen aanpakken;
- De buffer te verlagen met € 25.000 in de jaren 2017 en 2018 en deze E25.000 in te zetten in ten behoeve van het MJB product 2 E. Mobiliteit doelstelling verkeersveiligheid verbeteren.
- na 2018 dit bedrag in de lopende begroting te zetten.

Het amendement is aangenomen met 16 stemmen voor (GL, GB, D66, PRD, RZS, CDA) en 7 stemmen tegen (PvdA, VVD).

A3 GL, PvdA, D66, RZS

Betreft: **Integratie in Renkum**

Besluit

- Een bedrag van € 25.000 uit de buffer in te zetten voor integratie van statushouders in 2016
- In het meerjarenbeleidsplan 2016-2020 een post integratie van statushouders op te nemen.

Dhr. van der Pas (CDA) legt een stemverklaring af en licht toe waarom CDA niet met het amendement kan instemmen.

Het amendement is aangenomen met 16 stemmen voor (GL, GB, D66, PRD, RZS, PvdA) en 7 stemmen tegen (CDA, VVD).

A4 PRD

Betreft: **Reserve Vrijtijdseconomie**

besluit

- in het hoofdstuk "Economie & Cultuur" – inclusief recreatie en toerisme - de volgende tekst toe te voegen: Er wordt een Reserve Vrijtijdseconomie gevormd waarvoor de niet geormeerde renteopbrengst van het weerstandsvermogen over 2015 in gestort wordt.

Het amendement is ingetrokken.

A5 PvdA

Betreft: **Afschaffen hondenbelasting**

Besluit

- op pagina 60 van de begroting de alinea die begint met "Door het wegvallen van de inkomsten hondenbelasting" en eindigt met "een extra stijging van 3,14" te schrappen;
- op pagina 62 van de begroting de alinea die begint met "De hondenbelasting zal worden afgeschaft" en eindigt met "zal worden opgenomen binnen de OZB" te schrappen;
- op pagina 60 aan de tekst die begint met "Voor 2016 bedraagt" en eindigt met "gaat bedragen" de volgende zin toe te voegen: "Daarnaast stellen wij een extra tariefstijging voor waardoor de opbrengst van de OZB met € 195.200 zal toenemen";
- Deze extra opbrengst van de OZB te storten in een te creëren reserve "realiseren gewenste onderhoudsniveaus groen en wegen"

Het amendement is verworpen met 3 stemmen voor (PvdA) en 20 stemmen tegen (GL, GB, D66, PRD, RZS, CDA, VVD).

A6 VVD, D66, RZS, CDA, PRD

Betreft: **OZB en hondenbelasting**

Besluit:

- De OZB-tarieven als vermeld op pagina 61 met de, op basis van het voorstel om de hondenbelasting af te schaffen op pagina 60 genoemde verhoging van 3,14% met eenzelfde percentage te verlagen;
- Het uit 1. voortkomend tekort te dekken middels de continuering van de hondenbelasting;
- Het eventuele tekort als gevolg van continuering van de aan de hondenbelasting verbonden perceptiekosten ten laste te brengen van het saldo van de begroting.

Het amendement is aangenomen met 23 stemmen voor (unaniem).

A7 GL, RZS

Betreft: **Paragraaf Renkum Klimaatneutraal 2040**

Besluit

- Vanaf de begroting 2016 in de budgetcyclus een paragraaf "Renkum Klimaatneutraal in 2040" op te nemen en hierover vanaf 2016 ook bij de tussentijdse rapportages en jaarrekeningen te rapporteren welke maatregelen en stappen zijn genomen om meer klimaatneutraal te gaan werken.

Het amendement is ingetrokken.

Moties

M1 VVD, RZS, CDA, GB

Betreft: **Hondenbelasting**

Draagt het College op:

- Verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de hondenbelasting af te schaffen als eerder opgedragen in de motie van 6 november 2013 inclusief dekkingsvoorstellen anders dan door verleggen van lasten naar andere burgers en/of bedrijven;
- Hiervan verslag te doen bij de Voorjaarsnota 2016;
- En bij de Begroting 2017 te komen met voorstellen ter dekking hiervan.

De motie is aangenomen met 19 stemmen voor (GL, GB, D66, RZS, CDA, VVD) en 4 stemmen tegen (PvdA, PRD).

M2 CDA

Betreft: **Buurt- en wijkopbouwwerk**

Draagt het College op:

- om in het kader van het aan elkaar verbinden van de dorpen en het stimuleren van buurt- en wijkopbouwwerk te onderzoeken hoe met maatschappelijk veld kan worden versterkt door de verschillende vrijwilligersorganisatie aan elkaar te koppelen en van elkaar te laten leren, door bijvoorbeeld de ene organisatie de andere te laten coachen;
- ~~— hiervoor een budget beschikbaar te stellen van maximaal € 5.000,00;~~
- ~~— dit te bekostigen uit het rekeningoverschot 2016 of bij uitputting daarvan de buffer onvoorzienne uitgaven 2016;~~
- uiterlijk op 1 juni 2016 aan de raad te rapporteren, welke resultaten op dit gebied zijn geboekt.

Naar aanleiding van de beraadslagingen en de reactie van de wethouder is de motie aangepast (zie doorstreping). De aangepaste motie is overgenomen door het college. De opdracht aan het college kan binnen het bestaande budget worden uitgevoerd.

M3 CDA, D66

Betreft: **Onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente**

Draagt het college op:

- zich aan te melden voor het onderzoek "MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland";
- ~~— hiervoor € 3.000,- beschikbaar te stellen en dit bedrag te bekostigen uit het verwacht overschot 2016 of bij uitputting daarvan uit de buffer onvoorzienne uitgaven 2016.~~

Naar aanleiding van de beraadslagingen en de reactie van de wethouder is de motie aangepast (zie doorstreping). De aangepaste motie is overgenomen door het college. Het budget voor deelname zoekt het college zelf in de begroting.

M4 CDA

Betreft: **Motie Aanpassing spoorwegovergang Wolfhezerweg Wolfheze**

Draagt het College op:

- Bij de partners (Prorail, NS, Provincie) er op aan te dringen dat deze spoorwegovergang met hoge prioriteit wordt aangepast.

De motie is overgenomen door het college.

M5 GB

Betreft: **Verbeteren onderhoudsniveau kern buitensportparken Wilhelmina en Bilderberg**

Draagt het College op:

- om over ~~6 maanden~~ **9 maanden** te komen met een stappenplan + financiële onderbouwing ten behoeve van ~~de overname van de twee kernsportparken. Met als doel te komen tot een acceptabel onderhoudsniveau met duurzaamheidsperspectief.~~ **de overdracht van beheer aan de gebruikers van de twee kernsportparken; in overleg met de gebruikers.**

Naar aanleiding van de beraadslagingen en de reactie van de wethouder is de motie aangepast (zie doorstreping en toevoeging). Dhr. Erkens (PvdA) legt een stemverklaring af. Ook na wijziging van de motie heeft PvdA geen vertrouwen in de uitvoering van de motie (dit heeft te maken met de onderhandelingsposities van partijen en de te hoge verwachtingen). De motie is aangenomen met 19 stemmen voor (PDR, D66, GL, GB, CDA, VVD) en 4 stemmen tegen (RZS, PvdA).

Besluit:

Zie voor de stemmingen over de amendementen en moties de rode tekst.

De geamendeerde begroting is unaniem aangenomen.

Actie:

VVD zal de volgende raadsvergadering een motie vreemd aan de orde indienen om wijziging van de aanbestedingsmethodiek te bewerkstelligen.

PRD komt in december met een amendement bij het vaststellen van de verordening en tarieven met de volgende strekking: "De belasting wordt niet geheven voor het verblijf op een camping voor personen onder de 18 jaar".

	Vraag CDA: Keuze van onderwijs binnen een samenwerkingsverband. Deze vraag beantwoordt de wethouder schriftelijk.
5a.	Verlenging ziekteverlof raadslid dhr. Tiemens voor de fractie van GemeenteBelangen en vervanging door dhr. Mali. Unaniem aangenomen.
5b.	Verlenging tijdelijke benoeming van het commissielid dhr. Van Hees (GemeenteBelangen). Unaniem aangenomen
6.	Sluiting. Om 18.34 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van 25 november 2015

de raadsgriffier,

de voorzitter,

mevrouw J.I.M. le Comte

de heer J.P. Gebben